

W efekcie końcowym posadowiono basen o konstrukcji żelbetowej, na palach. Okres realizacji inwestycji przedłużył się o około trzech lat. Błędy inwestora obciążą go kosztownymi przesunięciami środków finansowych, wspieranych ze środków UE.

W podsumowaniu można stwierdzić, że brak współpracy inwestora, projektanta, geotechnika i geologa prowadzi do niedostatecznego rozpoznania geotechnicznego podłoża gruntowego. Przekłada się finalnie na istotne straty finansowe. Takich przypadków spotyka się więcej. Jest to wynikiem źle pojętej oszczędności. Na późniejszym etapie procesu inwestycyjnego skutki finansowe takiej praktyki są w takich przypadkach ogromne.

Zatem niezbędnym jest przeprowadzanie rozpoznania geotechnicznego wg wymogów obowiązującego rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, poz. 463 w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych z 25 kwietnia 2012 r, inaczej wg EC7. Należy zwracać uwagę na:

- wymagany obszar rozpoznania,
- wymagany udział geotechnika w całym procesie budowlanym,
- konieczność współpracy geologa, geotechnika i konstruktora na wszystkich szczeblach procesu budowlanego,
- potrzebę opracowania modelu geologicznego rozpoznanego podłoża,
- potrzebę opracowania modelu geotechnicznego rozpoznanego podłoża z podaniem wartości charakterystycznych parametrów geotechnicznych, zastosowanie częściowych współczynników, podanie obliczeniowych parametrów geotechnicznych,
- doświadczenie lokalne (przypadek 1, uszkodzony słup energetyczny w pobliżu), by rozpoznanie i uzyskane wyniki porównywać z obserwacjami i wynikami z danego terenu, z rodzajem zabudowy i zachowania się jej w okresie eksploatacji.

BIBLIOGRAFIA

- [1] L. Wysokiński, W. Kotlicki, T. Godlewski, Projektowanie geotechniczne wg Eurokodu 7, Poradnik, ITB, W-wa, 2011
- [2] L. Wysokiński, Diagnostyka podłoża budowlanego z zastosowaniem normy geotechnicznej Eurocod 7, XII Konferencja Naukowo Techniczna, Warsztat Pracy Rzeczoznawcy Budowlanego, Kielce 2012 r.
- [3] Podłoże i fundamentu budowli drogowych, Konferencja, Kielce, 9 maja, 2012 r.
- [4] PN-EN 1997-1 Projektowanie geotechniczne, Część 1, Zasady ogólne.
- [5] PN-EN 1997-2 Projektowanie geotechniczne, Część 2, Rozpoznanie i badanie podłoża gruntowego
- [6] 14688-1 (2002), Badania geotechniczne – Oznaczenia i klasyfikacja gruntów. Część 1, Oznaczenie i opis (ISO 14688-1-2002)
- [7] 14688-1 (2004), Badania geotechniczne – Oznaczenia i klasyfikacja gruntów. Część 1. Zasady klasyfikowania (ISO 14688-1-2004)
- [8] Glazer Z., Malinowski, Geologia i geotechnika dla inżynierów budownictwa. PWN. 1991 r.

„Kopiowanie” produktu jako czyn nieuczciwej konkurencji. Część 1.

Marlena Kadej-Barwik, radca prawny,
Okręgowa Izba Radców Prawnych
w Warszawie

1. Wprowadzenie

Naśladownictwo produktów jest niejako wpisane w rozwój gospodarczy, z czego bez wątpienia przedsiębiorcy działający w branży budowlanej doskonale zdają sobie sprawę. Z jednej strony, bezwzględny zakaz takich działań nie sposób zaakceptować, z drugiej jednak swoiste „pasożytnictwo” kosztem innych przedsiębiorców także nie może być uznane za akceptowalne w każdych okolicznościach. Z uwagi na fakt, iż wykorzystywanie cudzych osiągnięć jest zjawiskiem nierzadkim, polski ustawodawca przewidział szereg przepisów mających na celu wyznaczenie ram prawnych rzeczony „inspiracji” cudzymi osiągnięciami gospodarczymi. Do najbardziej znanych należą bez wątpienia regulacje ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹ oraz Prawa własności przemysłowej². Nie każdy jednak przedsiębiorca decyduje się na zgłoszenie stworzonego produktu do Urzędu Patentowego celem uzyskania prawa ochronnego na wzór przemysłowy lub użytkowy. Nie oznacza to jednak, iż jeśli przedsiębiorca zaniechał skorzystania z uprawnień określonych w Pwp, to nie może powstrzymać swego konkurenta przed wiernym kopiowaniem stworzonego przez jego przedsiębiorstwo produktu. Należy wskazać, iż przedsiębiorcy poszkodowani takimi działaniami konkurentów często zapominają o regulacjach ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji³, która reguluje zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej, w szczególności produkcji przemysłowej i rolnej, budownictwie, handlu i usługach – w interesie publicznym, przedsiębiorców oraz klientów⁴, także w odniesieniu do naśladownictwa produktów, zarówno na płaszczyźnie prawa cywilnego, jak i karnego. Skutki prawnokarne niedozwolonego naśladownictwa produktu, określone Uznk zostaną przedstawione w kolejnym numerze „Przeglądu Budowlanego”.

¹ Ustawa z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 2006 Nr 90, poz. 631 ze zm.)

² Ustawa z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. 2013, poz. 1410), dalej jako: Pwp

³ Ustawa z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. 2003 Nr 153, poz. 1503 ze zm.), dalej jako Uznk

⁴ Zob. art. 1 Uznk

2. Środki ochrony cywilnoprawnej

Czym jest naśladowanie produktów na gruncie Uznk?

Zjawisko naśladowania może dotyczyć szerokiej gamy materiałów i wyrobów budowlanych (konstrukcyjnych, izolacyjnych, instalacyjnych czy wykończeniowych), takich jak: chemia budowlana, kotły grzewcze, kostka brukowa, włączniki światła, ale również urządzeń wykorzystywanych w procesie budowlanym oraz ich części. Zgodnie z art. 13 ust. 1 Uznk naśladowanie gotowego produktu, polegające na tym, że za pomocą technicznych środków reprodukcji jest kopiowana zewnętrzna postać produktu, jeżeli może wprowadzić klientów w błąd co do tożsamości producenta lub produktu, stanowi czyn nieuczciwej konkurencji. Ustawodawca jednocześnie zdecydował, że czyn nieuczciwej konkurencji nie będzie stanowił działania polegające na naśladowaniu cech funkcjonalnych produktu, w szczególności budowy, konstrukcji i formy zapewniającej jego użyteczność. Ponadto, jeżeli naśladowanie cech funkcjonalnych gotowego produktu wymaga uwzględnienia jego charakterystycznej formy, co może wprowadzić klientów w błąd co do tożsamości producenta lub produktu, naśladowca jest zobowiązany odpowiednio oznaczyć produkt.

Sposób kopiowania zewnętrznej postaci produktu nie pozostaje bez znaczenia, albowiem musi ono nastąpić za pomocą „technicznych środków reprodukcji”, takich jak dokonywanie odlewu z formy⁵. Kopiowanie dokonywane „ręcznie” wyłącza bezprawność działania opisanego w art. 13 ust. 1 Uznk. Na gruncie Uznk nie jest zatem niedozwolona każda postać naśladowania, lecz tylko tzw. „niewolnicze naśladowanie”, polegające na wiernym kopiowaniu zewnętrznej postaci produktu, skutkującym tym, że przeciętny odbiorca nie jest w stanie odróżnić produktu kopiowanego od oryginału⁶ bądź też nie może ustalić, czy wyrób skopiowany pochodzi od producenta oryginału⁷. Powyższe wskazuje, że na możliwość odróżnienia produktów może mieć wpływ fakt umieszczenia na nim oznaczenia producenta. Wyłącznie „wyczerpujące i wyraźne oznaczenie producenta na opakowaniu towaru oraz trwałe umieszczenie znaku towarowego bezpośrednio na produkcie wprowadzanym do obrotu wyłącza możliwość wywołania błędu zarówno co do tożsamości producenta, jak i produktu”⁸. Można zatem uznać, iż umieszczenie na skopiowanym produkcie lub jego opakowaniu oznakowania producenta w sposób nietrawny, a więc poprzez zamieszczenie oznaczeń w formie nadruku łatwo ściernego bądź w formie naklejki, może zostać uznane jako mogące wprowadzać w błąd⁹.

Przedsiębiorca może powziąć informację o skopiowaniu produktu, zanim ten zostanie faktycznie zbyty na rzecz

konkretnych odbiorców, co nie oznacza, iż jego interesy prawne nie zostały jeszcze zagrożone lub naruszone. Taka sytuacja może mieć miejsce w trakcie prezentacji produktu na targach czy też zamieszczeniu określonego produktu w folderach reklamowych czy na stronie internetowej. Z punktu widzenia Uznk samo zaoferowanie produktów potencjalnym nabywcom w sposób określony powyżej może zostać uznane jako działanie wypełniające znamiona art. 13 ust. 1 Uznk, a więc czyn nieuczciwej konkurencji.

Czego może się domagać przedsiębiorca, którego konkurent dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji w postaci naśladowania gotowego produktu?

W razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać: (1) zaniechania niedozwolonych działań¹⁰, (2) usunięcia skutków niedozwolonych działań, (3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, (4) naprawienia wyrządzonej szkody, na zasadach ogólnych, (5) wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści, na zasadach ogólnych, (6) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego¹¹ – jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony. Sąd, na wniosek poszkodowanego czynem nieuczciwej konkurencji przedsiębiorcy, może (7) orzec także o wyrobach, ich opakowaniach, materiałach reklamowych i innych przedmiotach bezpośrednio związanych z popełnieniem czynu nieuczciwej konkurencji¹². W szczególności sąd może orzec ich zniszczenie lub zaliczenie na poczet odszkodowania¹³.

Bez wątpienia najbardziej popularnym wśród dochodzonych roszczeń poza żądaniem zaniechania niedozwolonych działań jest żądanie naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych stanowiące roszczenie odszkodowawcze, które w zasadniczej mierze pełni funkcję kompensacyjną, a więc ma na celu wyrównanie wyrządzonego uszczerbku w określonych dobrach podlegających ochronie prawnej¹⁴. W sprawach z zakresu czynów nieuczciwej konkurencji znajdują zastosowanie w szczególności zasady odpowiedzialności opisane w Kodeksie cywilnym¹⁵. Przesłankami odpowiedzialności z tytułu czynu nieuczciwej konkurencji są: fakt dopuszczenia się przez pozwanego czynu nieuczciwej konkurencji, szkoda¹⁶ oraz adekwatny związek przyczynowy

¹⁰ Celem i zasadniczą funkcją tego roszczenia jest doprowadzenie w jak najkrótszym czasie do przerwania bezprawnej działalności konkurenta oraz zapobieżenia niedopuszczalnym działaniom na przyszłość. Roszczenie to może wydawać się bardziej priorytetowe od dochodzenia wyrównania wyrządzonej szkody

¹¹ Omawiane roszczenie jest swoistym odpowiednikiem tzw. pokutnego, pełniąc funkcję podobną do nawiązki za krzywdę moralną

¹² Wskazane roszczenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia czynu nieuczciwej konkurencji, jakim jest naśladowanie produktów, albowiem sąd może orzec nie tylko zniszczenia produktów skopiowanych, ale także wszelkich materiałów reklamowych tych produktów

¹³ Zob. art. 18 ust. 1-2 Uznk

¹⁴ J. Skąpski [w:] S. Grzybowski, J. Skąpski, S. Wójcik, Zarys prawa cywilnego, Warszawa 1988, s. 146

¹⁵ Zob. art. 361 Kodeksu cywilnego i 415 Kodeksu cywilnego

¹⁶ Przyjmuje się, że pod pojęciem szkody należy rozumieć każdy uszczerbek, którego poszkodowany doznał w dobrach prawnie chronionych na skutek określonego zdarzenia. Uszczerbek w majątku poszkodowanego może po-

⁵ M. Poźniak-Niedzielska, S. Soltysiński [w.]: Szwaja (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2006, s. 520

⁶ Zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 18 maja 2006 r., sygn. akt: I ACa 1449/05, LEX nr 215613; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 września 2013 r., sygn. V ACz 849/13, LEX nr 1366089

⁷ Zob. A. Wiśniewski, *Prawne aspekty naśladowania produktów w obrocie gospodarczym*, Radca Prawny 2004, nr 2, s. 42

⁸ Zob. wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 31 sierpnia 2007 r., sygn. IX Gc 318/05, LEX nr 522303

⁹ Zob. M. Poźniak-Niedzielska, S. Soltysiński [w:] J. Szwaja (red.), *Ustawa...*, s. 526

między zarzucanym czynem nieuczciwej konkurencji a poniesioną szkodą oraz wina pozwanego bądź osoby, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność. Ciężar udowodnienia spełnienia ww. przesłanek ciąży na przedsiębiorcy dochodzącym roszczeń w toku postępowania sądowego. Roszczenie o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści zmierza do przywrócenia równowagi majątkowej zachwianej wskutek bezpodstawnego przesunięcia określonej wartości do majątku sprawcy czynu, kosztem majątku poszkodowanego¹⁷. Warunkami dochodzenia wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści są: uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie) przez pozwanego, zubożenie innej osoby (powoda), związek między zubożeniem a wzbogaceniem oraz uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej¹⁸. Na uwagę zasługuje także roszczenie wskazane w pkt. 3 powyżej, którego celem jest „podanie do publicznej wiadomości informacji prostujących obiegową opinię społeczną bądź opinię pewnych grup o towarach, usługach czy przedsiębiorcy”¹⁹. Chodzi więc o poinformowanie określonego kręgu osób (klientów lub potencjalnych klientów, kontrahentów) o dokonany naruszeniu, a w rezultacie uświadomienie tym podmiotom, jaki jest rzeczywisty obraz stosunków rynkowych²⁰. Wykonanie tego roszczenia może przywrócić równowagę rynkową w tym znaczeniu, iż nastąpi skorygowanie błędnych informacji funkcjonujących w świadomości klientów i przedsiębiorców, przez co może nastąpić zmiana ich nastawienia do dokonania zakupu lub nawiązania stosunków gospodarczych²¹. Już na etapie złożenia pozwu powód winien dokładnie określić w zakresie swoich żądań dokładną treść oświadczenia, jaką ma złożyć pozwany, z uwzględnieniem częstotliwości, rozmiaru i miejsca publikacji²². Miejsce publikacji nie zostało w żaden sposób ograniczone przez ustawodawcę, może to być dziennik o zasięgu ogólnopolskim lub lokalnym, ale także miesięcznik branżowy, taki jak „Przegląd Budowlany”. Złożenie oświadczenia jest czynnością zastępowalną. Jeśli pozwany nie wywiązuje się z nałożonego obowiązku w terminie, sąd na wniosek poszkodowanego przedsiębiorcy może udzielić mu umocowania do wykonania czynności na koszt sprawcy czynu nieuczciwej konkurencji. Przedsiębiorca może dochodzić wyłącznie jednego wybranego roszczenia spośród przedstawionych powyżej, jak również kilku roszczeń łącznie w toku jednego postępowania sądowego. Należy skrupulatnie przemyśleć zakres żądania pozwu, albowiem wybór określonych roszczeń będzie mieć wpływ na wysokość opłaty sądowej, którą należy uiścić przy wnoszeniu pozwu, a także możliwość późniejszego wniesienia skargi kasacyjnej.

legać na utracie, zmniejszeniu lub niepowiększeniu aktywów albo powstaniu lub zwiększeniu pasywów poszkodowanego, zob. [w:] B. Gadek, *Generalna klauzula odpowiedzialności za czyn nieuczciwej konkurencji* (art. 3 u.z.n.k.), *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego* 2003, z. 3, s. 179

¹⁷ J. Rasiewicz [w:] M. Zdyb, M. Sieradzka (red.), *Ustawa...*, s. 763

¹⁸ B. Gadek, *op. cit.*, s. 193

¹⁹ L. Górnicki, *Nieuczciwa konkurencja, w szczególności przez wprowadzające w błąd oznaczenie towarów lub usług, i środki ochrony w prawie polskim*, Acta Universitatis Wratislaviensis No 1988, Wrocław 1997, s. 84

²⁰ J. Barta, R. Markiewicz [w:] J. Szwaia (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, 1994, s. 162

²¹ J. Rasiewicz [w:] M. Zdyb, M. Sieradzka (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 746

²² J. Rasiewicz [w:] M. Zdyb, M. Sieradzka (red.), *Ustawa...*, s. 749

3. Jak ustalić należną opłatę sądową?

Powód na etapie złożenia pozwu jest obowiązany do wskazania wartości przedmiotu sporu, gdy dochodzi roszczeń majątkowych, co ma bezpośredni wpływ na wysokość opłaty sądowej. W przypadku dochodzenia roszczeń pieniężnych, takich jak naprawienie szkody (roszczenie o zasądzenie odszkodowania) czy wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści, wartością przedmiotu sporu będzie wysokość dochodzonej kwoty, np. wysokość dochodzonego odszkodowania. W przypadku roszczenia o zaniechanie czy roszczenia o wydanie oświadczenia wskazanie wartości przedmiotu sporu może sprawić pewne trudności²³, dlatego też warto w tym zakresie zasięgnąć opinii profesjonalnego pełnomocnika. Należy pamiętać, iż pozew podlega opłacie stosunkowej w wysokości 5% wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100 000²⁴. Zatem jeśli przedsiębiorca w zakresie żądania pozwu wskazuje przykładowo zasądzenie kwoty 100 000 zł na rzecz fundacji zajmującej się ochroną zabytków, musi mieć na uwadze, iż w tym zakresie będzie obowiązany do uiszczenia 5000 zł opłaty sądowej, nawet jeśli beneficjentem tej kwoty nie będzie sam powód.

4. Który sąd jest właściwy do wniesienia pozwu i apelacji?

Sądem właściwym do rozpoznawania spraw z zakresu czynów nieuczciwej konkurencji w pierwszej instancji (sądem właściwym do wniesienia pozwu) jest zawsze sąd okręgowy²⁵. Od wyroku sądu pierwszej instancji stronie przysługuje apelacja wnoszona do sądu apelacyjnego. Od wydanego przez sąd apelacyjny prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona (zarówno powód, jak i pozwany) może wnieść skargę kasacyjną do SN²⁶. Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł. Opłata od wniesienia apelacji, jak i skargi kasacyjnej wynosi 5% wartości przedmiotu zaskarżenia, jednakże nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 100 000 zł.

²³ Szerzej zob. [w:] A. Tomaszek, *Dochodzenie roszczeń w sprawach dotyczących nieuczciwej konkurencji – problemy praktyczne*, Dodatek do *Monitora Prawniczego* 2003, nr 21, s. 26

²⁴ Zob. art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2014, poz. 1025)

²⁵ Powództwo z zakresu nieuczciwej konkurencji wytoczyć można przed sąd właściwości ogólnej, tj. sąd, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, ewentualnie miejsce pobytu w Polsce, a gdy nie jest ono znane lub nie leży w Polsce – według ostatniego miejsca jego zamieszkania w Polsce. Roszczenia majątkowe wynikające z popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji można także dochodzić przed sądem, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział pozwanego, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału. Na podstawie art. 35 Kodeksu postępowania cywilnego dopuszczalne jest także dochodzenie przez poszkodowanego czynem nieuczciwej konkurencji przed sądem, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę

²⁶ Skargę kasacyjną strona może oprzeć na naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona